

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WĄSOSZ

NA LATA 2021-2030

Opracowanie:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano w oparciu o materiały źródłowe pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsoszu, Urzędu Miejskiego oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Elektroniczna wersja Strategii znajduje się na stronie internetowej:
Urzędu Miejskiego
<https://www.wasosz.eu/>, Ośrodka Pomocy Społecznej
<https://ops.wasosz.smarthost.pl/> oraz
w Biuletynie Informacji Publicznej obu instytucji.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ	4
1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	6
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	6
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	7
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	8
2. DIAGNOZA	10
2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	10
2.1.1. Informacje ogólne i położenie.....	10
2.1.2. Demografia	10
2.1.3. Rynek pracy	13
2.1.4. Sytuacja mieszkaniowa.....	15
2.1.5. Oświata i wychowanie.....	16
2.1.6. Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo.....	18
2.1.7. Działania organizacji pozarządowych	19
2.1.9 Ogólne warunki życia w Gminie	21
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	23
2.2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej	23
2.2.2. Główne problemy z zakresu pomocy społecznej	25
2.2.3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	28
2.2.4. Świadczenia pomocy społecznej	29
2.2.5 Uzależnienia i przemoc w rodzinie	31
2.2.6. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	34
2.2.7. Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnoprawnościami	36
2.3 ANALIZA SWOT	39
2.5 PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	42
3. STRATEGIA	44
3.1. CEL GŁÓWNY	44
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	44
3.3. WSKAŹNIKI, RAMY FINANSOWE I CZASOWE ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	50
4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	53

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsosz na lata 2021-2027 została opracowana w celu wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która obowiązywała w latach 2011-2020.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Gminy Wąsosz zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych i sprawozdań. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi winna skupić się polityka społeczna Gminy.

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17.1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004:

*Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: **opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.** Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,

- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres Strategii będzie dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców Gminy Wąsosz. Ważne jest, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania jej mieszkańców. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych ma zapobiegać przeciwnościom dnia codziennego, jak i nagłym sytuacjom kryzysowym.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

- DESK RESEARCH. Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy wykorzystano dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsoszu za lata 2015-2019 oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2014 do 2018 roku.
- BADANIE ANKIETOWE. Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy Gminy pytani są o ogólne warunki życia i problemy społeczne ich dotyczące. Badania ankietowe były przeprowadzone w czerwcu i lipcu 2020 roku. Wpłynęło 68 ankiet, z czego 66,2% kwestionariuszy wypełniły kobiety, a 33,8% mężczyźni. Ponad 70% ankietowanych to osoby do 45 roku życia. Blisko 53% respondentów ma wykształcenie wyższe, a 70,6% ankietowanych pracuje na umowę o pracę.
- SPOTKANIE KONSULTACYJNE. Podczas spotkania Kierownik OPS wraz z pracownikami zapoznali się z wnioskami z diagnozy sytuacji społecznej. Została przeprowadzona również dyskusja na

temat obszarów problemowych w Gminie. Dyskutowano również o celu głównym Strategii oraz opracowywano cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.

- KONSULTACJE SPOŁECZNE. Bardzo ważny element partycypacji społecznej. To proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsosz na lata 2021-2027 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsosz ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno Gminy, powiatu górowskiego jak i województwa dolnośląskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Strategia Rozwoju Gminy Wąsosz na lata 2020-2024

Strategia zakłada realizację czterech celów strategicznych. Pierwszy cel związany jest z działaniami dotyczącymi społeczeństwa, w tym z wsparciem osób starszych i niesamodzielných.

1. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
  - 1.1. Integracja społeczna mieszkańców
  - 1.2. Wprowadzenie profilaktyki zdrowotnej
  - 1.3. Zwiększenie oferty edukacyjnej i kulturalnej
  - 1.4. Wsparcie osób starszych i niesamodzielných
2. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GMINY POPRZEZ ROZWÓJ TURYSTYKI I ZACIEŚNIANIE WSPÓŁPRACY ZE SPOŁECZNOŚCIAMI
3. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY NA TERENIE CAŁEJ GMINY

4. WZROST POZIOMU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI BAZUJĄCY NA LOKALNYCH ZASOBACH

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Górowskim na lata 2017-2020

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada realizację celów strategicznych w pięciu obszarach. Każdy cel strategiczny zawiera dodatkowo cele operacyjne, które zostały wymienione poniżej.

1. Polityka rynku pracy
2. Prawidłowo funkcjonująca rodzina
3. Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale chorych i samotnych
4. Wyrównywanie różnic osób niepełnosprawnych
5. Wykluczenie społeczne

Strategia Integracji Społecznej województwa dolnośląskiego na lata 2014-2020

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął Dolnośląską Strategię Integracji Społecznej na lata 2014-2020. Na moment powstawania niniejszego dokumentu nie ma informacji o aktualizacji wojewódzkiej strategii. Gmina Wąsosz będzie na bieżąco monitorować harmonogram prac województwa nad opracowywaniem nowego dokumentu, a kiedy Strategia Polityki Społecznej zostanie uchwalona dokona ewaluacji swojego dokumentu pod kątem zgodności z przyjętymi celami i działaniami na szczeblu województwa.

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Raport Polska 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 r.:

- wzrost i konkurencyjność,
- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,

- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku.:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

W aspekcie wzmocnienie kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa.

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- II. uczciwe warunki pracy
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci
- ochrona socjalna
- świadczenia dla bezrobotnych
- minimalny dochód
- świadczenia emerytalne i renty
- służba zdrowia
- integracja osób niepełnosprawnych
- opieka długoterminowa

- mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych
- dostęp do niezbędnych usług

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021–2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego.

2. DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1. Informacje ogólne i położenie

Gmina Wąsosz leży w północnej części województwa dolnośląskiego na granicy z województwem wielkopolskim, na południowym wschodzie powiatu górowskiego. Sąsiaduje, z gminami Rawicz (województwo wielkopolskie), Bojanowo (województwo wielkopolskie), Góra, Jemielno, Wińsko i Żmigród. Siedzibą Gminy jest miasto Wąsosz, które wchodzi w skład gminy miejsko-wiejskiej i leży w jej centralnej części. Powierzchnia Gminy wynosi 197 km² z czego 26,7 % stanowią tereny leśne. Przez Gminę Wąsosz przebiega droga krajowa 36, zapewnia mieszkańcom korzystny dojazd do miejscowości Rawicz ponadto łączy większe miejscowości jak Lublin i Ostrów Wielkopolski.

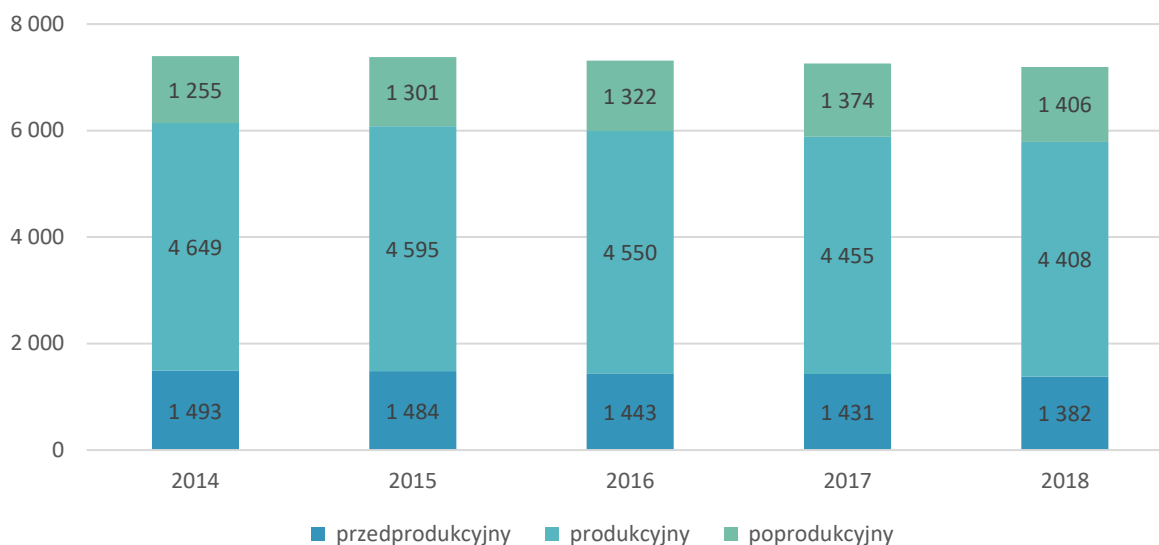
Gminę tworzy 31 sołectw: Baranowice, Bartków, Bełcz Mały, Bełcz Górny, Cieszkowice, Chocieborowice, Czeladź Wielka, Czarnoborsko, Dochowa, Drozdowice Małe, Drozdowice Wielkie Gola Wąsoska i Górka Wąsoska, Kakolno, Kowalowo, Kamień Górowski, Lechitów, Lubiel, Ługi-Uniławice, Płoski, Pobiel, Rudna Mała, Rudna Wielka, Sułów Wielki, Świniary, Wiewierz, Wiklina, Wodniki, Wrząca Śląska, Wrząca Wielka, Zbaków Dolny, Zbaków Górny, na które składa się 35 miejscowości.

2.1.2. Demografia

Gminę Wąsosz na dzień 31 grudnia 2019 roku zamieszkiwało 7 267 osób, co stanowił ponad 20% ludności całego powiatu. Wykres nr 1 prezentuje zmianę struktury wg ekonomicznych grup wieku w latach 2014-2018. W porównaniu z 2014 rokiem nastąpił spadek liczby mieszkańców o 130 osób, co stanowi niecałe 2% ogółu mieszkańców. Zmiany nastąpiły również w strukturze mieszkańców według ekonomicznych grup wieku:

- spadła ilość osób w wieku 17 lat i mniej, czyli mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym z 1 493 w 2014 roku do 1 382 w 2018 roku,
- spadła liczba osób w wieku produkcyjnym z 4 649 w 2014 roku do 4 408 w 2018 roku,
- wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej – z 1 255 w 2014 roku do 1 406 w 2018 roku.

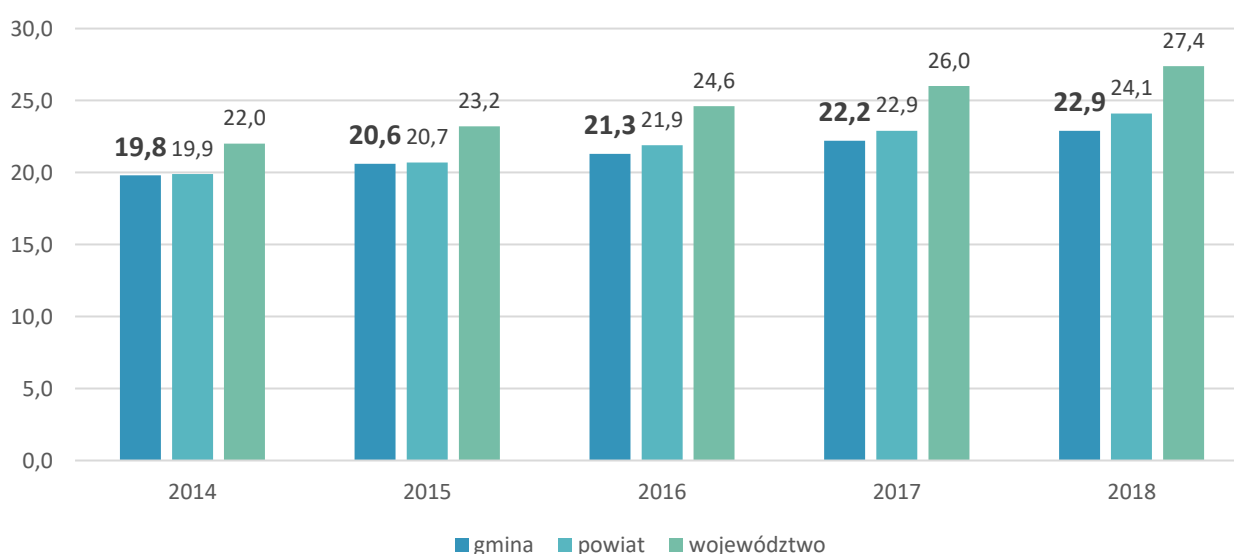
Wykres 1. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Wąsosz w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potwierdzeniem starzejącego się społeczeństwa w Gminie Wąsosz jest współczynnik obciążenia demograficznego. Jest to stosunek liczby osób w wieku 65 lat i starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 64 lat). W analizowanym okresie wartość współczynnika wzrosła we wszystkich trzech jednostkach samorządu terytorialnego. W Gminie Wąsosz w porównaniu z powiatem górowskim oraz województwem dolnośląskim wartość wskaźnika jest niższa – w 2018 roku wyniosła 22,9%, w powiecie 24,1% a w województwie aż 27,4%.

Wykres 2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2014-2018

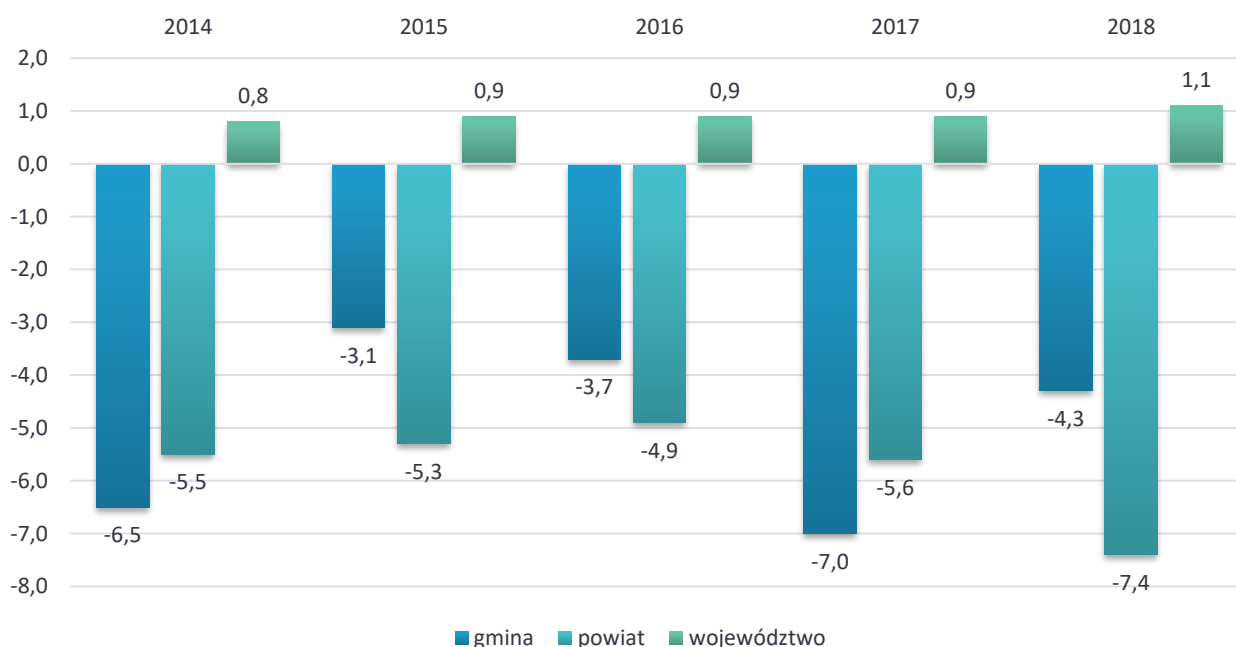

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W związku z wzrostem udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców Gmina planuje szereg działań, które mają na celu poprawę komfortu ich życia. W Strategii rozwoju Gminy Wąsosz na lata 2020-2024, w której ujęto cel operacyjny 1.4. Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych zaplanowano, m. in. działania związane z zapewnieniem dojazdu do lekarza, utworzeniem domu pomocy społecznej. Dodatkowo Zespół Placówek Kultury w Wąsoszu organizuje wydarzenia dedykowane seniorom, np. zabawy karnawałowe, dni Seniora. Na terenie Gminy działa również Uniwersytet III wieku.

W 2018 roku w Gminie odnotowano ujemny przyrost naturalny, wynosił 22 osoby. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców również jest ujemne i wynosi - 4,3 osoby w Gminie, -7,4 w powiecie natomiast w województwie saldo jest dodatnie i wynosi 1,1.

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pomimo ujemnego przyrostu naturalnego dzieci w wieku od 3 do 4 lat w 2018 było 304, a w 2019 roku 314. Gmina oferuje opiekę dla najmłodszych mieszkańców w formie Klubu Malucha dla 24 dzieci. Klub dziecięcy działa od 1 października 2018 roku. Nie ma innych instytucji na terenie Gminy zapewniających opiekę dzieciom do lat 3. Mieszkańcy w badaniu ankietowym ocenili pozytywnie aspekt związany z zapewnieniem opieki dzieciom do lat 3 na terenie Gminy – 57,3% pozytywnych odpowiedzi. 22,1% ankietowanych ocenia tę kwestię jako przeciętną, a 20,6% jako negatywną.

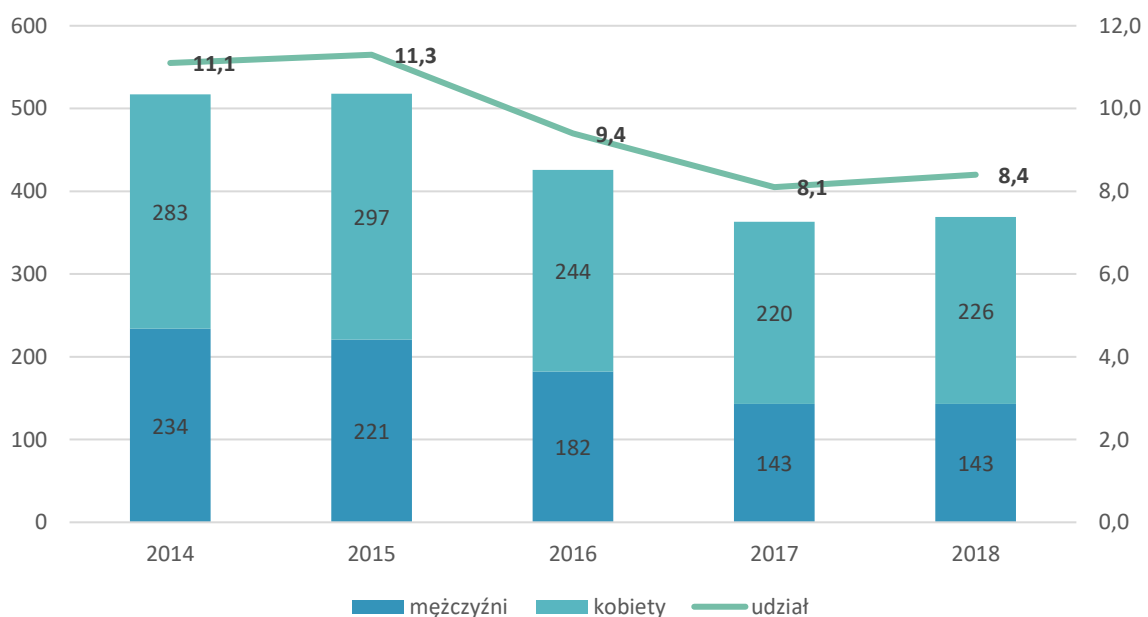
Podsumowując sytuację demograficzną w Gminie Wąsosz można stwierdzić, że na jej terenie odzwierciedlają się ogólnopolskie, a także europejskie trendy. Dane pokazują, że następuje wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, społeczeństwo starzeje się. Jednocześnie od kilku lat ubywa

mieszkańców. Działania podejmowane przez Gminę powinny skupić się na zapewnieniu odpowiedniego otoczenia dla osób starszych oraz na stworzeniu dobrych warunków do życia dla mieszkańców.

2.1.3. Rynek pracy

Na przestrzeni lat 2015-2018 spada liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W 2015 roku liczba osób bezrobotnych wynosiła 517 osób, w 2018 roku zaś 369, co daje nam ogólny spadek liczby osób bezrobotnych o 28,6%. Analizując bezrobocie według płci zauważyć można, że w Gminie Wąsosz większy odsetek bezrobotnych występuje wśród kobiet (o 83 osoby) niż wśród mężczyzn. Na wykresie poniżej przedstawiono również udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W 2014 roku wskaźnik wynosił 11,1%, a w 2018 roku spadł o 2,7 punktów procentowych do poziomu 8,4%.

Wykres 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2014-2018

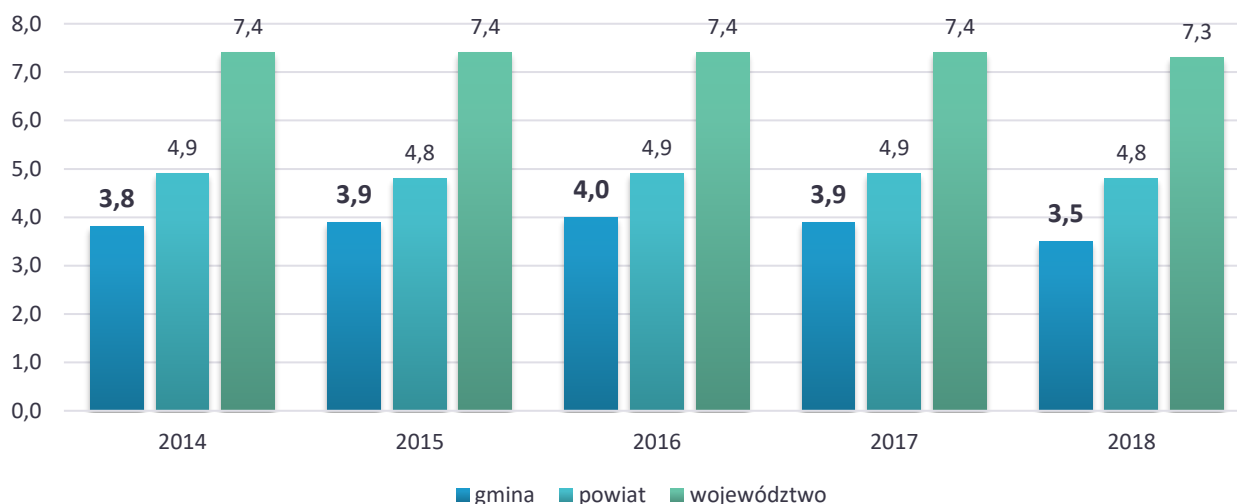

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Wąsosz charakteryzuje się niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości, jest to wskaźnik, który pokazuje ilość podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców. W powiecie wskaźnik jest wyższy o 1,3 punktu procentowego względem Gminy, zaś różnica między powiatem a województwem wynosi aż 3,8 p.p. W analizowanym okresie liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w Gminie oscyluje wokół podobnego poziomu.

Jednocześnie analizując wskaźnik przedstawiający liczbę osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą na 1000 osób, dostrzec możemy, iż w Gminie Wąsosz z roku na rok liczba osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą sukcesywnie wzrasta. W 2014 wskaźnik dla Gminy wynosił 58, a w 2018 roku już 67. Był wyższy o 7 podmiotów niż wartość wskaźnika dla powiatu, ale niższy o 18 w stosunku do województwa.

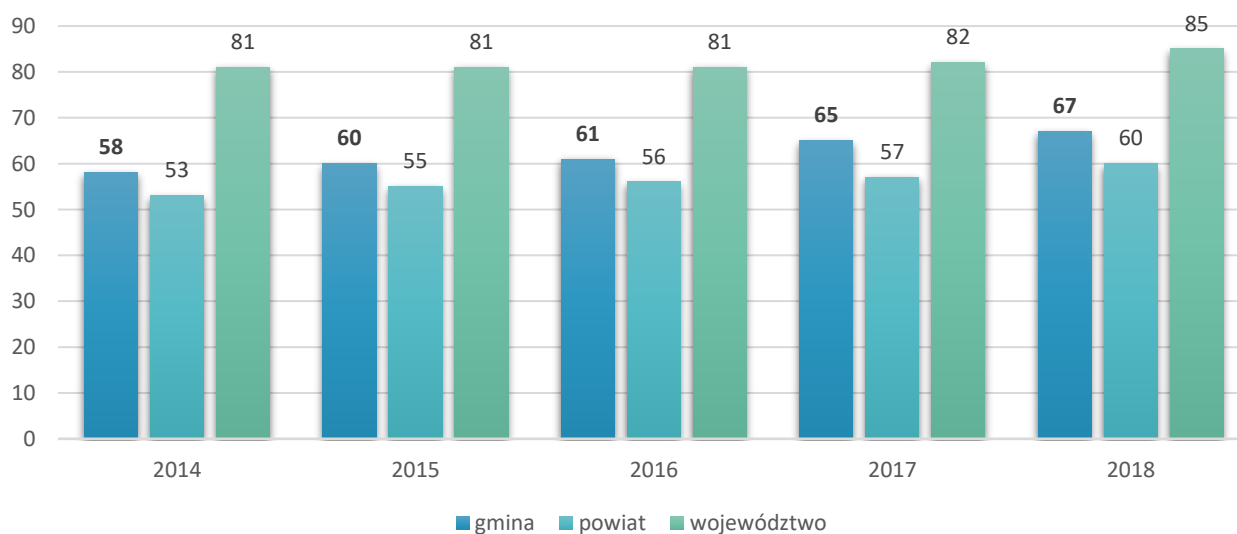
Wykres 5. Podmioty na 1000 mieszkańców zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto zaznaczyć, że Gmina planuje w najbliższych latach podjąć szereg inicytyw zmierzających do wzrostu przedsiębiorczości na swoim terenie. Planowane są działania skierowane zarówno do lokalnych przedsiębiorców, jak i inwestorów zewnętrznych, które mają pomóc poszczególnym firmom w rozwoju.

Wykres 3. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy Gminy w badaniu ankietowym lokalny rynek pracy, czyli możliwość znalezienia pracy i poziom zarobków ocenili negatywnie – 58,8% odpowiedzi. Prawie 33% respondentów uważa, że sytuacja przeciętna, a niespełna 9% sytuację na lokalnym rynku pracy ocenia jako dobrą lub bardzo dobrą.

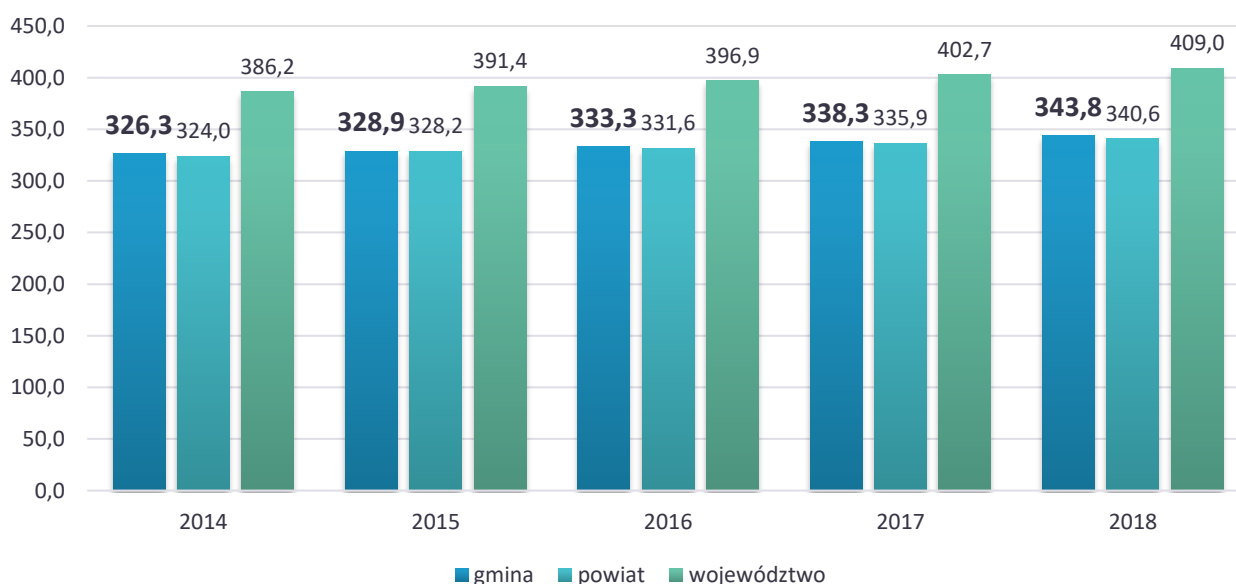
Biorąc pod uwagę powyższe analizy można stwierdzić, że sytuacja w Gminie dotycząca rynku pracy jest tylko dostateczna, pomimo spadku liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

2.1.4. Sytuacja mieszkaniowa

Gmina w swoich zasobach posiada 163 lokali mieszkalnych z czego 9 stanowią lokale socjalne oraz 1 mieszkanie, które jest w trakcie modernizacji i będzie przeznaczone na mieszkanie chronione w 2021 roku. Liczba rodzin ubiegająca się o mieszkanie komunalne wynosiła 29, a o lokale socjalne 9. Zapotrzebowanie na zasoby mieszkaniowe jest ogromne, patrząc na fakt, iż w 2018 roku na 42 oczekujące rodziny, lokal komunalny został przyznany zaledwie 10. Średnia powierzchnia lokalu komunalnego wynosi ok. 51,72 m², natomiast lokali socjalnych 55,95m². Ich faktyczny stan jest oceniany jako dobry.

W analizowanym okresie w Gminie nastąpił wzrost liczby mieszkań na 1000 mieszkańców z 326,3 w 2014 roku do 343,8 w 2018 roku. Liczba mieszkań znajdująca się na terenie Gminy jest wyższa niż średnia dla powiatu, niższa natomiast niż średnia dla województwa.

Wykres 6. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według prognoz pod koniec 2023 roku ogólne zapotrzebowanie na lokale będzie sukcesywnie wzrastać, do 49 mieszkań komunalnych i 20 socjalnych. Prognoza dotycząca zasobów mieszkaniowych Gminy Wąsosz pokazuje, że w 2023 roku ogólne zasoby ulegną zmniejszeniu nawet o 6 mieszkań.

Zaznaczyć należy, że 20 stycznia 2020 roku powołana została Społeczna Komisja do spraw mieszkaniowych Zarządzeniem Burmistrza nr 214/20. Społeczna Komisja Mieszkaniowa jest organem społecznym – opiniodawczym w sprawach lokalowych. Rozpatruje ona zgłaszane wnioski o przydział lokalu wchodzącego w mieszkaniowy zasób Gminy. Dokonuje również wizji lokalowych, przeprowadza indywidualne rozmowy z osobami ubiegającymi się o lokal mieszkalny, dokonuje wyboru osób, z którymi winny być zawarte umowy najmu na lokal mieszkalny lub na lokal socjalny.

W 2019 roku wydano 139 decyzji dotyczących dodatku mieszkaniowego, w tym 16 decyzji odmownych (osoby nie spełniały kryteriów). Wypłacono z tego tytułu 810 świadczeń na łączną kwotę 207 107,12 zł. Według danych OPS w ostatnich latach liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych maleje.

Podsumowując sytuację mieszkaniową na terenie Gminy trzeba podkreślić, że zapotrzebowanie na mieszkania komunalne i socjalne będzie rosnąć, pomimo wzrostu ogólnej liczby mieszkań i działań podjętych przez Gminę.

2.1.5. Oświata i wychowanie

Na terenie Gminy Wąsosz funkcjonują trzy podstawowe szkoły publiczne oraz jedno przedszkole samorządowe:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Płoskach,
2. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Czarnoborsku,
3. Publiczna Szkoła Podstawowa im. B. Chrobrego w Wąsoszu,
4. Przedszkole Samorządowe im. Marii Konopnickiej w Wąsoszu.

Tabela 1. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych na terenie Gminy Wąsosz

Jednostka oświatowa	2017/2018	2018/2019
	Liczba uczniów:	
Szkoły podstawowe	527	702
Przedszkola i punkty przedszkolne	234	158
Klasy gimnazjalne w PSP	143	66
Ogółem	904	860

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań oświatowych

Dodatkowo na terenie Gminy Wąsosz funkcjonuje szkoła zawodowa, która jest zarządzana przez powiat, ponadto 2 szkoły średnie (jedna zarządzana przez powiat, druga przez stowarzyszenie Orla Wąsosz). W ramach zapewnienia opieki dla najmłodszych dzieci utworzono 3 punkty przedszkolne oraz Klub Malucha przewidujący miejsce dla 24 dzieci. Dodatkowo działają oddziały specjalne/integracyjne funkcjonujące przy Publicznej Szkole Podstawowej w Wąsoszu.

Tabela 2. Pomoc dla uczniów w roku szkolnym 2017/2018 oraz 2018/2019

Rodzaj wsparcia	2017/2018	2018/2019
	Liczba uczniów	
Stypendia socjalne i zasiłki szkolne	123	85
program „Wyprawka szkolna”	35	31
bezpłatne obiady, refundowane przez OPS w Wąsoszu	96	-

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań oświatowych

Szkoły na terenie Gminy objęte są, między innymi opieką świetlicową. W ofercie posiadają dodatkowe zajęcia wspomagające rozwój z większości przedmiotów, zajęcia specjalistyczne takie jak: logopedia, zajęcia socjoterapeutyczne czy rewalidacyjne oraz inne formy wspomagające rozwój uczniów takie jak kółka dziennikarskie, polonistyczne, gier logicznych ekologiczne, teatralne, plastyczne, regionalne, chemiczne, biblioteczne, informatyczne, wiele zajęć dydaktyczno- wyrównawczych. Na terenie szkół działają organizacje uczniowskie między innymi: Samorządy uczniowskie czy wolontariaty. Dzieci ze szkół na terenie Gminy biorą udział w konkursach recytatorskich, plastycznych, wokalnych, matematycznych itp.

Szkolnictwo podstawowe zostało ocenione pozytywnie przez osoby biorące udział w badaniu ankietowym – 44,1% ocenia ją dobrze, a 20,6% bardzo dobrze. Negatywne zdanie ma 11,8% respondentów, a 23,5% ocenia ją przeciętnie.

Upowszechnienie wychowania przedszkolnego na terenie Gminy w 2018 roku wśród dzieci w wieku 4-6 wynosiło 77,6%, a dla dzieci w przedziale wiekowym 3-5 66%. Wartości te są dużo niższe niż średnia dla województwa dolnośląskiego, która odpowiednio wynosi: 93,3% oraz 88,7%.

Mieszkańcy Gminy biorący udział w badaniu ankietowym w większości oceniają dostęp do przedszkoli dobrze (42,6% wskazań) oraz bardzo dobrze (20,6% odpowiedzi). Przeciętnie dostępność przedszkoli ocenia 29,4%, a tylko 7,4% ma negatywne zdanie w tej kwestii.

2.1.6. Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo

Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki zdrowotne:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "VIS-MED" w Wąsoszu, ul. Zacisze 10 A 56-210 Wąsosz,
- NZOZ "Elmed" Praktyka Lekarza Rodzinnego Małgorzata i Witold Kopeć, ul. Słoneczna 1 56-210 Wąsosz.

Najbliższy szpital powiatowy znajduje się w Rawiczu oddalonym od Wąsosza o 16,5 km. Droga samochodem pomiędzy miejscowościami zajmuje ok. 20 min. Pomiedzy Gminą, a Rawiczem nie funkcjonuje transport publiczny. Autobusy kursują tylko w roku szkolnym w celu dowożenia dzieci do szkół w Rawiczu. Na terenie Gminy znajduje się kilka aptek oraz punkt apteczny.

Dostęp do opieki zdrowotnej na terenie Gminy został oceniony głównie jako przeciętny – 47,1% wskazań. 41,2% respondentów ocenia tą kwestię negatywnie. Tylko 11,8% mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym ocenia dostęp do opieki zdrowotnej pozytywnie.

W latach 2014-2018 ogólna liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję spadła. Również w województwie odnotowano spadek, jednak w powiecie górowskim przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1 000 mieszkańców wzrosły z poziomu 19,44 do 22,92. W każdej z analizowanych jednostek nastąpił znaczący wzrost przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, w powiecie górowskim wzrost był prawie dwukrotny z 1,79 do 3,20 przestępstw na 1 000 mieszkańców. Jednocześnie w powiecie górowskim w 2019 roku odnotowano 886 przestępstw (w 2017 wynosiła 686 co daje podwyższenie przestępczości o 23%).

Tabela 2. Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1 000 mieszkańców					przestępstwa stwierdzone przez Policję przeciwko rodzinie i opiece na 1 000 mieszkańców				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Polska	22,55	20,80	19,48	19,62	19,99	0,89	0,72	0,63	0,86	2,24
województwo	28,73	27,33	25,73	25,10	25,76	0,82	0,68	0,65	0,93	1,87
powiat	19,44	21,11	19,05	19,34	22,92	1,79	1,52	1,06	1,74	3,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Nad bezpieczeństwem powiatu czuwa Komenda Powiatowa w Górze, w Wąsoszu znajduje się Rewir Dzielnicowy przy pl. Wolności 29, 56-210 Wąsosz. Na terenie Gminy Wąsosz funkcjonują 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy również mogli wyrazić opinię na temat bezpieczeństwa publicznego w Gminie. Najwięcej respondentów – 32,4% ocenia ten aspekt jako przeciętny, jednak aż 36,8% ankietowanych wskazywało, że poziom bezpieczeństwa jest na złym lub bardzo złym poziomie. 30,9% ankietowanych ocenia tę kwestię pozytywnie.

2.1.7. Działania organizacji pozarządowych

Na terenie Gminy w 2019 roku funkcjonowało 12 organizacji pozarządowych, w tym 9 stowarzyszeń, 3 kluby sportowe oraz działalność 2 kół gospodyń wiejskich.

- Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wąsoszu
- Spółdzielnia Socjalna „Nad Baryczą”
- Wąsoskie Stowarzyszenie Opieki Nad Zwierzętami "KUNDELEK"
- Stowarzyszenie Orla Wąsosz
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W RUDNEJ WIELKIEJ
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WĄSOSZU
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W CZELADZI WIELKIEJ
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W PŁOSKACH

W 2018 roku został ogłoszony otwarty konkurs w formie wsparcia na rzecz zrealizowania zadania publicznego „Działań na rzecz rozwoju i poprawy jakości edukacji - ułatwienie dostępności do edukacji w zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie Gminy Wąsosz”.

Ze sprawozdania z realizacji programu współprac z organizacjami pozarządowymi wynika, iż Gmina Wąsosz w 2019 roku nie ogłosiła żadnego otwartego konkursu. Kluby sportowe otrzymały wsparcie na podstawie Uchwały Nr X/65/11 z dnia 25 października 2011 r. dotyczącej określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu, kluby mogą wystąpić z wnioskiem o dofinansowanie na 2019 rok.

Jednym z elementów współpracy było wsparcie sektora pozarządowego (również w pozafinansowych formach), które polegało na udzieleniu wsparcia na potrzeby przedsięwzięć przez udostępnienie obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy. Zaistniała możliwość uzyskania środków zewnętrznych na działalność statutową organizacji.

W badaniu ankietowym aktywność/zaangażowanie społeczne mieszkańców respondenci ocenili w głównej mierze negatywnie – aż 53,6% wskazań. Pozytywne zdanie miało 26,5% ankietowanych, a 20,6% ocenia ten aspekt jako przeciętny.

Gmina posiada niewielkie doświadczenie we współpracy z organizacjami pożytku publicznego. Dzięki czemu realizacja części projektów i działań przy udziale podmiotów zewnętrznych jest utrudniona. Utrudnia to również możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów partnerskich. Odciążają również Gminę w kwestii organizacji różnych wydarzeń. Sami mieszkańcy także negatywnie oceniają swoje zaangażowanie w sprawy społeczne.

2.1.8. Kultura

Na terenie Gminy Wąsosz funkcjonuje Zespół Placówek Kultury w którego skład wchodzi Dom Kultury oraz Biblioteka Publiczna w Wąsoszu. Głównym celem placówki jest zapewnienie przestrzeni do tworzenia dla artystów, spełnia doskonałą rolę do kreatywnego spędzania czasu wolnego na terenie Gminy, istotnym aspektem dla Zespołu Placówek Kultury jest aktywne uczestnictwo w życiu lokalnym Gminy i rozpowszechnianie kultury. ZPK mieści się w dużym budynku, w którym jest jedna duża sala, kilka mniejszych pomieszczeń oraz kino.

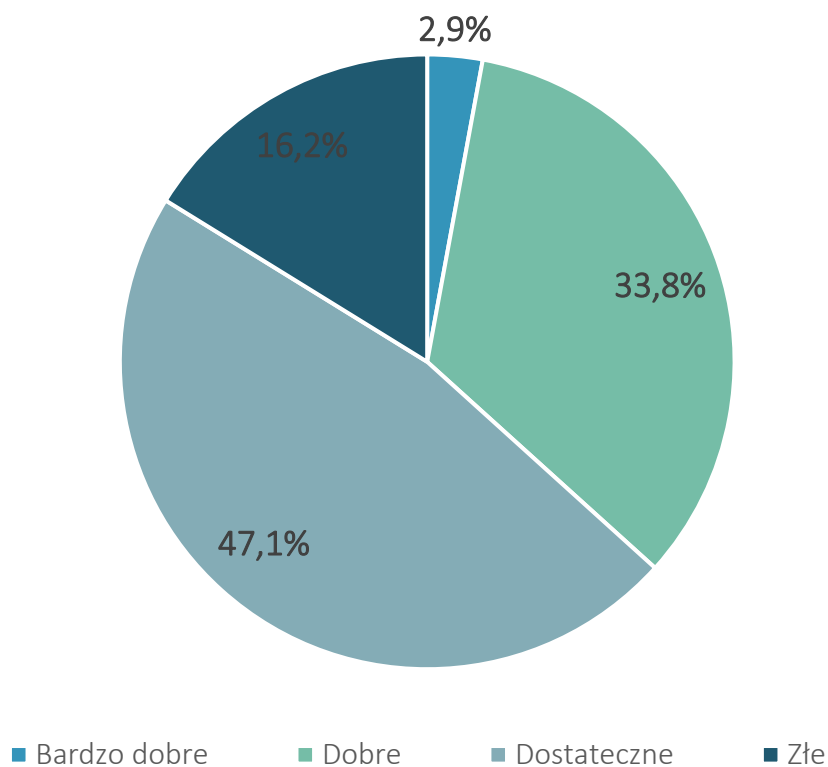
Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje 27 świetlic wiejskich. W 2019 roku zorganizowane wiele wydarzeń kulturalnych, między innymi koncerty, wystawy, spotkania, wykłady, prelekcje, imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne, pokazy teatralne itp. łączna ilość osób która wzięła udział w życiu kulturalnym Gminy wynosi około 5 500 mieszkańców. Funkcjonują również jednostki kulturalne takie jak koła taneczne, wokalne, muzyczno-instrumentalne czy florystyczne. Gmina posiada bogaty wachlarz kulturalny. Liczba osób biorących udział w kołach zainteresowań wynosi około 225 osób. Największym wydarzeniem kulturalnymi na terenie Gminy były Dni Wąsosza 2019. Istotnym aspektem dla Gminy jest upowszechnienie czytelnictwa, w tym celu Gmina w 2019 roku przeznaczyła na ten cel 168 222 złotych. W bibliotekach znajduje się 7 komputerów z dostępem do Internetu.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym mają pozytywne zdanie na temat dostępu do kultury i rozrywki na terenie Gminy – 39,7% pozytywnych odpowiedzi. Przeciętnie tą kwestię ocenia 26,5% ankietowanych, a negatywne zdanie ma 33,8% respondentów.

2.1.9 Ogólne warunki życia w Gminie

Mieszkańcy zostali poproszeni w badaniu ankietowym o ocenę aktualnych ogólnych warunków życia w Gminie. Prawie połowa ankietowanych stwierdziła, że ogólne warunki życia w Gminie są dostateczne. Bardzo dobrze sytuację ocenia 2,9% respondentów, dobrze 33,8%, a źle 16,2%.

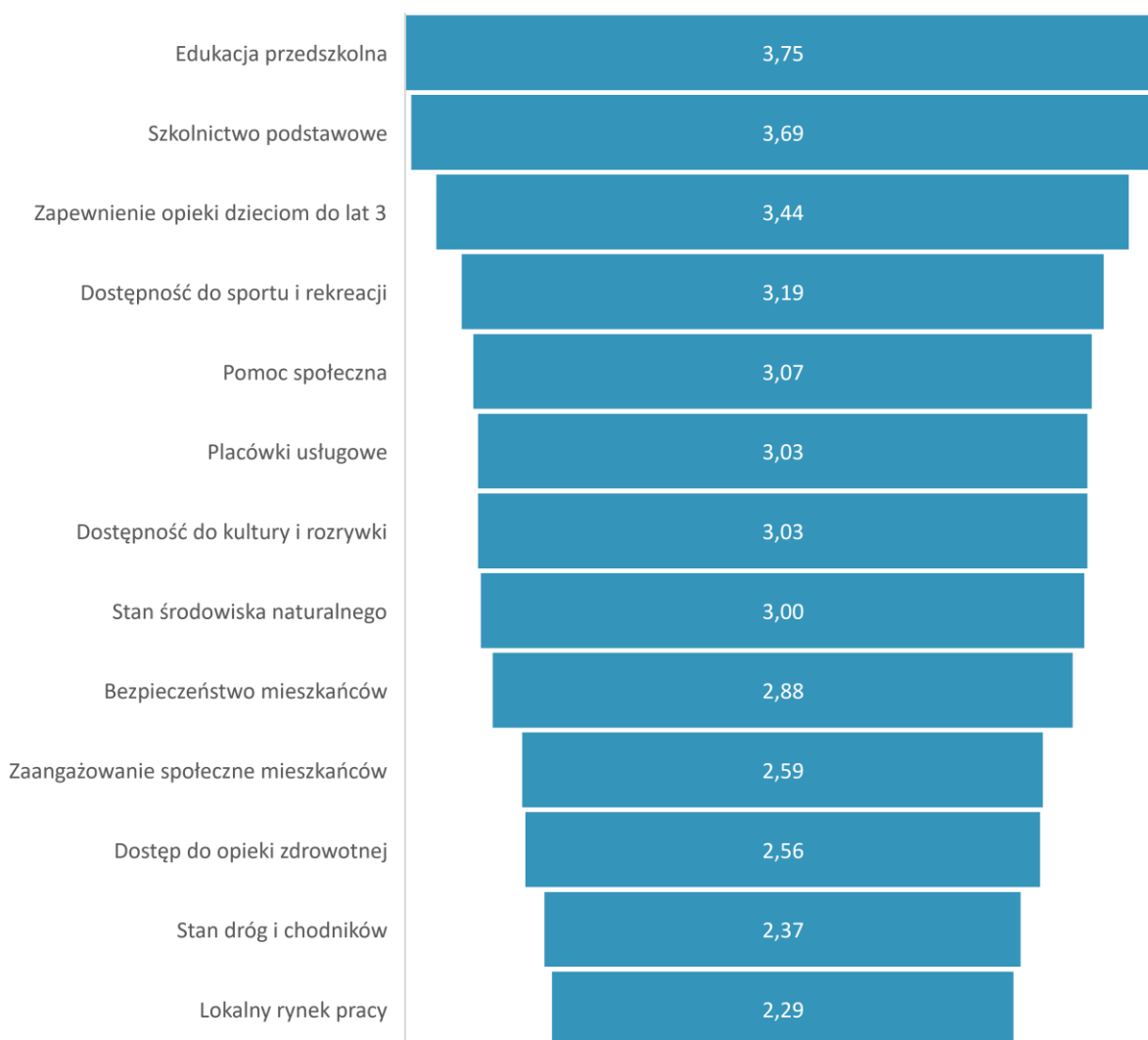
Wykres 4. Ogólne warunki życia w Gminie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wyników ankiet

W poszczególnych aspektach życia, które opisano również przy konkretnych punktach diagnozy, najlepiej została oceniona edukacja przedszkolna oraz szkolnictwo podstawowe. Najślabiej respondenci ocenili lokalny rynek pracy, dostęp do opieki zdrowotnej oraz stan dróg i chodników.

Wykres 5. Średnia ocena poszczególnych aspektów życia w Gminie według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wyników ankiet

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej

OPS w Wąsoszu otrzymał Statut uchwałą nr X/57/99 Rady Miejskiej Wąsosza z dnia 29 lipca 1999 roku, która została zmieniona w 1 lutego 2011 roku. Regulamin Organizacyjny OPS w Wąsoszu został przyjęty 9 grudnia 2010 roku, jego zmiany następowały 28 maja 2012 roku oraz 4 maja 2017 roku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu realizuje następujące programy:

- Programy jednoroczne:
  - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wąsosz na 2020 rok
- Programy wieloletnie:
  - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020
  - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wąsosz na lata 2016-2023

W 2019 roku w OPS zatrudnionych było 20 osób na 19,5 etatu, dla porównania w 2015 roku pracowało 14 osób na 13,5 etatu. W analizowanym okresie pracowało 5 pracowników socjalnych, a wzrost zatrudnienia o 4 osoby nastąpił wśród pozostałych pracowników. Zgodnie z przepisami prawa pracowników socjalnych zatrudnionych na cały etat w danym ośrodku nie może być mniej niż trzech. Dodatkowo wielkość zatrudnienia w każdym z OPS będzie musi być proporcjonalna do liczby:

- ludności gminy, w stosunku: jeden pracownik (zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy) na 2 000 mieszkańców, lub
- rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych opieką socjalną, w stosunku: jeden pracownik socjalny (zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy) na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Tabela 3. Zatrudnienie w Ośrodku Pomocy Społecznej w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	14	14	16	17	20
Liczba etatów	13,50	13,50	15,25	16,50	19,50
Kierownicy	1	1	1	1	1
Pracownicy socjalni	5	5	5	5	5
Pozostali pracownicy	6	6	7	7	10

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

W 2019 roku na utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej przeznaczono kwotę 801,35 tys. zł., a w 2015 roku 912,88 tys. zł.

W dniach 16 i 17 sierpnia 2018 roku kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przeprowadzili kontrolę kompleksową Urzędu Miejskiego w Wąsoszu w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wydano ocenę pozytywną z nieprawidłowością, która dotyczyła niepowołania do Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciela organizacji pozarządowej.

Pracownicy Ośrodka biorą udział w licznych szkoleniach organizowanych dla kadry OPS. W ostatnich latach brali udział w następujących kursach:

- Stypendia Szkolne 2020 (organizator: Ośrodek Twórczej Interwencji),
- Najważniejsze zmiany przepisów dotyczących funkcjonowania OPS (organizator: Ośrodek Twórczej Interwencji),
- Standardy Usług Pomocy Społecznej (organizator: Profilaktyka Kler),
- Problematyka wypalenia zawodowego i stresu pracownika OPS (organizator: Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji),
- KPA w Pomocy Społecznej (organizator: Ośrodek Twórczej Interwencji),
- Ustawa o pomocy społecznej - Nowelizacja (organizator: Ośrodek Twórczej Interwencji),
- Dom Pomocy Społecznej (organizator: Ośrodek Twórczej Interwencji).

Większość osób, która brała udział w badaniu ankietowym nie korzysta z pomocy społecznej, ponieważ nie ma takiej konieczności – 83,8%. Niespełna 3% nie korzysta, bo nie wie jak. Te osoby potrzebowałyby wsparcia w zakresie pomocy finansowej i znalezienia pracy. Beneficjentami pomocy społecznej jest 13,2% respondentów, prawie 90% z nich zwróciło się do OPS w celu uzyskania pomocy finansowej, reszta ze względu na możliwość wsparcia niefinansowego. Prawie 90% osób biorących udział w ankiecie i korzystających ze wsparcia OPS bardzo dobrze i dobrze ocenia pracę Ośrodka.

Jednocześnie poziom pomocy społecznej w Gminie został oceniony pozytywnie przez ponad 35% ankietowanych (27,9% ocenia ten aspekt dobrze, a 7,4% bardzo dobrze). Negatywnych wskazań było niecałe 26%, a 38,2%, którzy wypełnili ankietę ocenia poziom pomocy społecznej jako przeciętny.

2.2.2. Główne problemy z zakresu pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

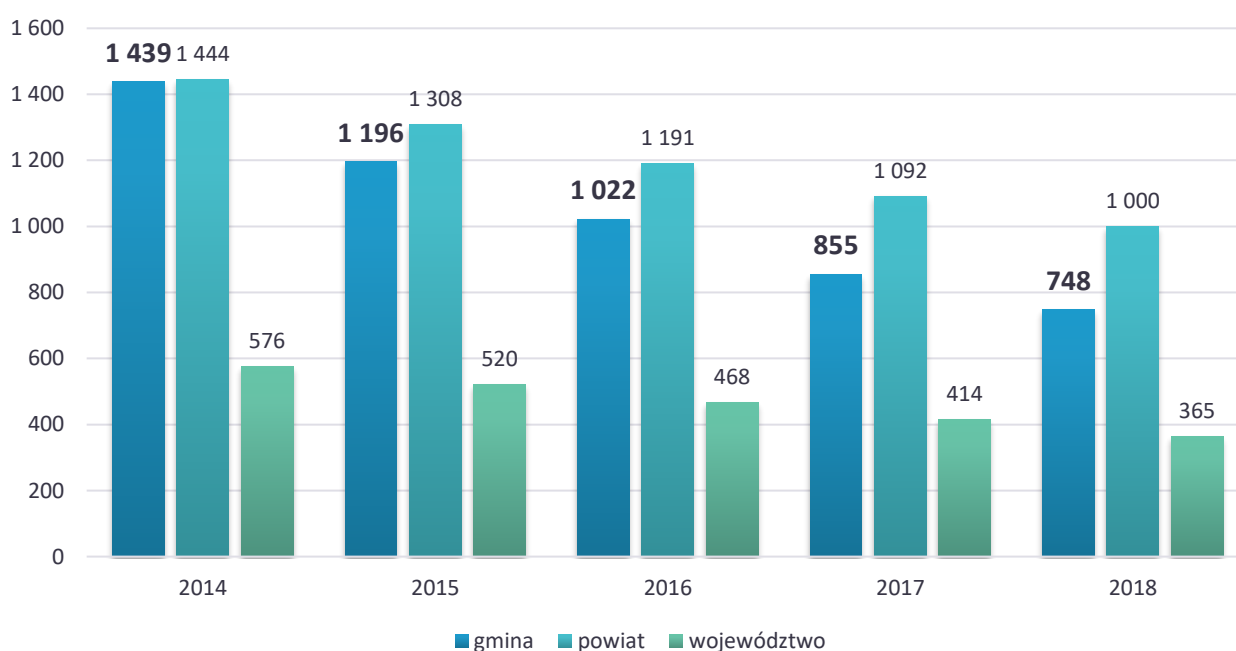
Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny".

Od 2014 roku spadła liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zarówno w Gminie jak i w powiecie i województwie. Wskaźnik *Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys.*

ludności jest wyższy dla gminy województwa, jednak jego poziom jest niższy niż średnia dla powiatu. W 2018 roku jego wartość wyniosła 748 dla gminy Wąsosz, 1 000 dla powiatu i 365 dla województwa. Na spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej wpływ miała dobra koniunktura gospodarcza oraz wprowadzenie w 2016 roku dodatkowego świadczenia rodzinnego 500+, które przede wszystkim poprawiło sytuację finansową rodzin, w których było więcej niż jedno dziecko. Świadczenie to zostało rozszerzone na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę od 1 lipca 2019 roku.

Wykres 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Wąsosz jest długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, i niepełnosprawność. W analizowanym okresie nie występowały problemy dotyczące: trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy; narkomanii; sytuacji kryzysowych, sieroctwa oraz przemocy w rodzinie.

W analizowanym okresie nie nastąpił wzrost liczby rodzin, którym udzielano pomocy w żadnym z zakresów. Jednak nadal sporo osób objętych jest pomocą ze względu na:

- niepełnosprawności – w 2015 roku wspartych zostało 50 rodzin, w 2019 roku 36,
- długotrwałą lub ciężką chorobę – w 2015 roku wsparto 92 rodziny, a w 2019 roku 86,
- bezrobocia – w 2015 roku udzielono pomocy w tym zakresie 165 rodzinom, a w 2019 roku 57.

Zauważyć należy, że chociaż nastąpił spadek liczby rodzin, które otrzymują świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, to nadal ich większość stanowią rodziny niepełne.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019 – liczba rodzin ogółem, którym udzielono wsparcia w danym zakresie

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2015	2016	2017	2018	2019
UBÓSTWO	12	16	11	9	8
SIEROCTWO	0	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	6	5	7	8
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	50	43	35	25	15
W TYM: WIELODZIELNOŚĆ	47	38	30	20	14
BEZROBOCIE	165	131	105	78	57
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	50	58	52	37	36
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	92	98	90	98	86
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	43	35	31	25	21
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	32	26	22	15	14
W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	1	0	1	1	1
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	1	0	0
ALKOHOLIZM	3	5	1	1	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	5	2	2	1	2
ZDARZENIE LOSOWE	1	0	3	2	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	1	0	0

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Według ankietowanych najczęściej występującymi problemami, które dotyczą mieszkańców Gminy są: bezrobocie, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz ubóstwo. Najbardziej występują niekorzystne zjawiska związane z zdarzeniami losowymi, przestępczością oraz przemocą. Ankietowani zostali poproszeni również o wskazanie grup, które według nich są zagrożone wykluczeniem społecznym. Ponad połowa respondentów wskazała rodziny i osoby dotknięte

problemami uzależnień oraz osoby starsze i samotne. Trzecią grupą wskazaną przez prawie 40% ankietowanych są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym.

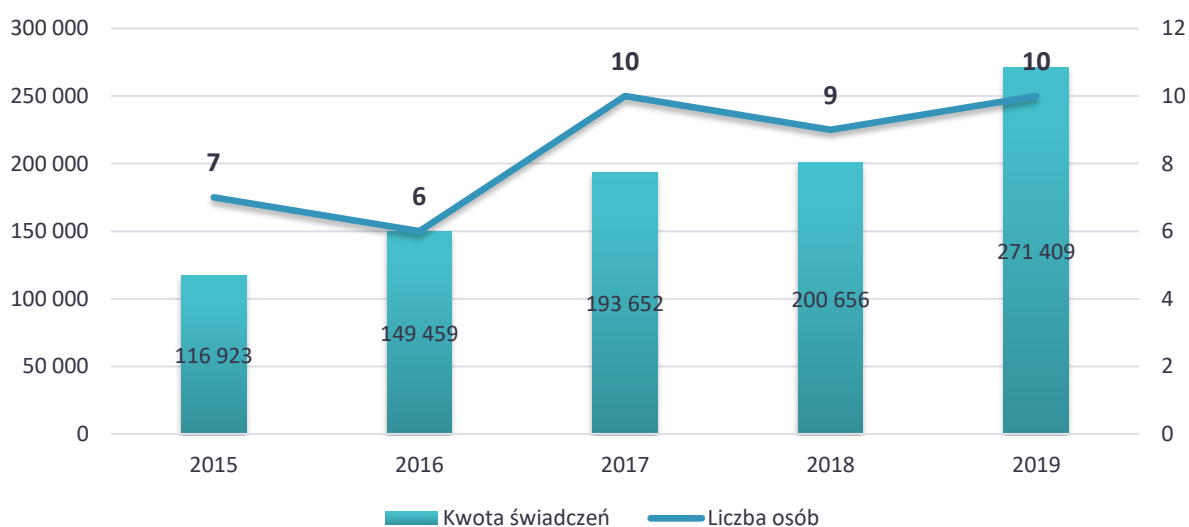
Biorąc pod uwagę analizę powodów przyznania pomocy oraz grup społecznych, którym grozi wykluczenie należy skupić się przede wszystkim na osobach borykających się z problemem ubóstwa, uzależnień. Warto również zwrócić uwagę na trudności związane z zapewnieniem opieki osobom starszym.

2.2.3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Na terenie Gminy nie działa żadna placówka wsparcia. Na terenie powiatu górowskiego zlokalizowany jest pensjonat opiekuńczo-rehabilitacyjny "SENIOVITA" S.C. w Jemielnie, który zapewnia całodobową opiekę dla osób starszych. Działa również Dom Pomocy Społecznej we Wronińcu, który jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej powiatu górowskiego, o zasięgu ponad gminnym i jest przeznaczony dla przewlekle psychicznie chorych. W DPS są 74 miejsca.

Gmina dopłaca za pobyt osób wymagających całodobowej opieki, które zostały umieszczone w domach pomocy społecznej w innych miejscowościach. Wsparciem objęte są osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym. W 2015 roku wsparcie zostało udzielone dla 7 osób, a w 2019 roku już dla 9 osób. Nastąpił ponad dwukrotny - o 154 486 zł wzrost wydatków związanych z ponoszeniem odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w domu pomocy społecznej.

Wykres 7. Liczba osób umieszczonych w całodobowych domach opieki społecznej oraz kwota świadczeń z tego tytułu w latach 2015-2019

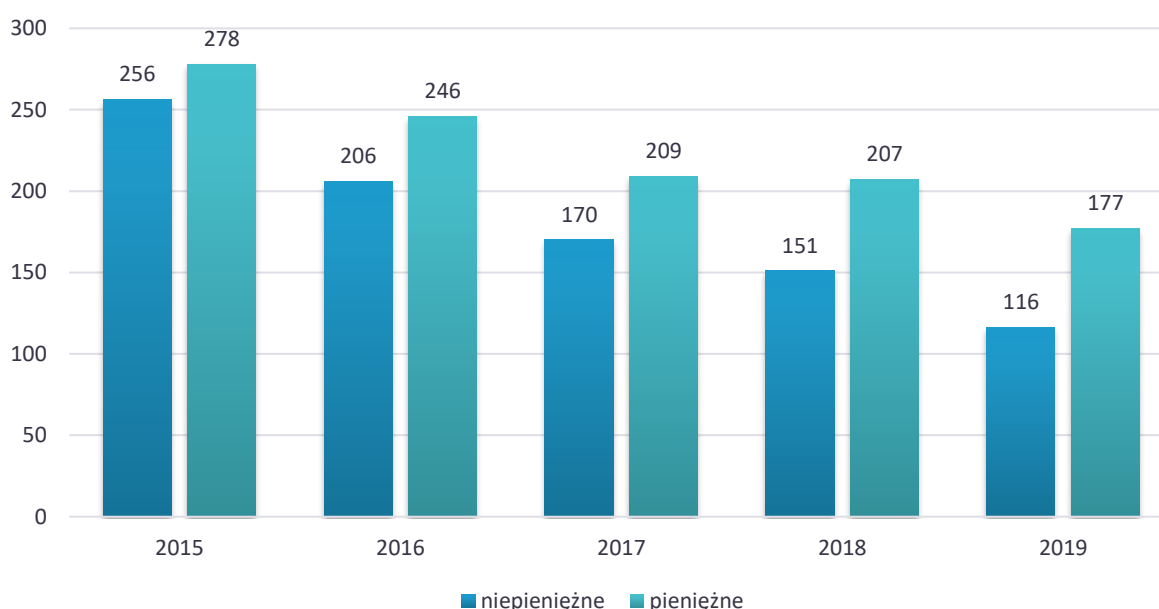
Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Problemem Gminy jest niewystarczający dostęp do placówek zapewniających wsparcie osobom, które potrzebują pomocy w codziennych czynnościach. W szczególności brakuje instytucji, która wsparłaby funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz ośrodka zapewniającego całodobową opiekę dla osób niesamodzielnych.

2.2.4. Świadczenia pomocy społecznej

W 2019 roku zostało udzielonych 116 świadczeń niepieniężnych oraz 177 świadczenia pieniężne. Od 2015 roku nastąpiły znaczące zmiany w liczbie osób korzystających ze świadczeń zarówno niepieniężnych jak i pieniężnych, co obrazuje wykres poniżej.

Wykres 8. Liczba osób korzystających z świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2015-2019

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Tabela poniżej pokazuje liczbę osób, którym udzielono poszczególne świadczenia w ramach zadań własnych Gminy w latach 2015-2019. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu nie realizował zadań zleconych gminom. Ogólnie w 2019 roku udzielono świadczeń dla 277 osób, o prawie połowę mniej niż w 2015 roku, w którym wspartych zostało 521 osób. W 2019 roku najwięcej osób – 160 skorzystało z innych zasiłków celowych i w naturze. Zasiłek celowy specjalny może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, który nie podlega zwrotowi. Jednak wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Ogólnie nastąpił spadek ilości udzielanych świadczeń, w szczególności dotyczy to:

- zasiłków okresowych,
- posiłków,
- wspomnianych wcześniej innych zasiłków celowych i w naturze.

Zasiłki okresowe w 2019 roku były wypłacone dla 31 rodzin, w tym dla 27 rodzin z tytułu bezrobocia, a dla 4 rodzin ze względu na długotrwałą chorobę.

Wzrost liczby świadczeń dotyczy usług opiekuńczych – w 2015 roku korzystało z nich 12 osób, a w 2019 roku 20 osób. Nie ma osób korzystających z usług specjalistycznych. Świadczeniem niepieniężnym dotyczącym posiłku w 2019 roku objęto 104 osoby, w tym 91 dzieci.

Tabela 5. Liczba osób, którym udzielono świadczenia przez OPS w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób				
	2015	2016	2017	2018	2019
RAZEM	521	440	368	340	277
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	30	31	35	32	32
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	93	61	50	39	31
SCHRONIENIE	1	2	4	4	1
POSIŁEK	241	283	222	133	104
w tym dla: dzieci	231	268	203	122	91
UBRANIE	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	12	11	11	18	20
w tym: specjalistyczne	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	1	0	3	2	0
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU	2	0	0	0	0
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	235	219	186	187	160
w tym: zasiłki specjalne celowe	65	72	68	89	75

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Jednym z zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust. 1-4 ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest zarówno z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej jak i ze społecznością lokalną w celu zapewnienia

współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Pracą socjalną w 2019 roku w Gminie Wąsosz objęto 33 rodziny (64 osoby w tych rodzinach). Od 2015 roku nastąpił wzrost osób objętych tym świadczeniem – w 2015 roku było 21 rodzin objętych pracą socjalną (łącznie w tych rodzinach było 57 osób). W analizowanym okresie nie przeprowadzono interwencji kryzysowych. Poradnictwem specjalistycznym było objętych 5 rodzin w 2015 roku oraz 1 rodzina w 2017 roku.

Tabela 6. Liczba rodzin wsparta poszczególnymi świadczeniami w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	5	0	1	0	0
INTERWENCJA KRYZYSOWA	0	0	0	0	0
PRACA SOCJALNA	21	20	81	37	33

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

2.2.5 Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Na terenie Gminy Wąsosz funkcjonowały następując osoby i instytucje przygotowane do rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Przychodnia ds. Uzależnień,
- Świetlice środowiskowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która obejmuje swoim działaniem osoby zgłaszane na wniosek Policji, rodziny oraz prokuratury,
- Pedagogzy szkolni,
- Grupa AA,
- Punkt konsultacyjny przy OPS w Wąsoszu, który udziela pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Dodatkowo mieszkańcy mogą skorzystać z bezpłatnej porady psychologicznej i prawnej. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii współpracuje również z:

- grupą wsparcia dla osób uzależnionych w Wąsoszu,
- grupą wsparcia dla osób współuzależnionych w Wąsoszu,
- grupą AA „ORLA” (powstała w 2019 roku, spotkania grupy odbywają się w każdą niedzielę w budynku OPS w Wąsoszu).
- Centrum Profilaktyki Alkoholowej w Górze,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Górze,
- Posterunkiem Policji w Wąsoszu,
- Parafią Rzymsko-Katolicka w Wąsoszu.

Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wystarczają na pokrycie wydatków, związanymi z zadaniami określonymi w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wąsosz na poszczególne lata. Zadania te oprócz działań profilaktycznych dotyczą również edukacji oraz udzielania pomocy prawnej i psychologicznej osobom i rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i narkotykowy.

Tabela 7. Wpływy i wydatki związane z funduszem alkoholowym w latach 2017-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	2019
Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	121 953,69	132 842,52	132 363,35
Wydatki na realizację zadań określonych w GPPIRPAIAN	138 900,74	128 368,20	142 139,76

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu Gminy Wąsosz za lata 2017-2019

Według opinii członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników służb społecznych (tj. policji, pracowników socjalnych) osoby dorosłe będące pod wpływem alkoholu lub po jego spożyciu, które dopuściły się przemocy do innych osób nie dostrzegają negatywnego wpływu alkoholu na swój organizm. Mimo kierowania wniosków do GKRPA oraz wdrażani procedury Niebieskiej Karty, osoby te nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu. Nie postrzegają swojego problemu z nadużywaniem alkoholu w kategorii uzależnienia.

Posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zgodnie z ustawą z o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie muszą odbywać się nie rzadziej niż raz na kwartał. W latach 2015-2019 Zespół spotykał się na corocznie na 4 posiedzeniach. Na spotkaniach koncentrowano się głównie na ogólnych sprawach dotyczących przemocy w rodzinie na terenie Gminy. Monitorowano również sytuację rodzin, które były zagrożone tym zjawiskiem. W związku z prowadzonymi procedurami „Niebieska Karta” odbywały się również spotkania grupy roboczej. Przedstawiciele grupy roboczej

spotykają się zarówno z osobami doznającymi przemocy jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem.

Tabela 8. Przemoc na terenie Gminy Wąsosz 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba procedur „Niebieskiej Karty”	7 rozpoczętych, 14 prowadzonych	10 rozpoczętych, 18 prowadzonych, 7 zakończonych	7 rozpoczętych, 10 prowadzonych, 6 zakończonych	14 rozpoczętych, 10 zakończonych	14 rozpoczętych, 11 zakończonych, 9 prowadzonych
Interwencje domowe (m.in. na skutek nadużywania alkoholu)	-	29	16	85	46
Interwencje publiczne (m.in. na skutek nadużywania alkoholu)	-	33	57	35	25

Źródło: Dane Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

W II kwartale 2019 roku na terenie Miasta Wąsosz została przeprowadzona i opracowana „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń”. Przeprowadzono badanie ankietowe, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców: uczniów szkoły podstawowej, uczniów szkoły ponadgimnazjalnej oraz dorosłych mieszkańców miasta. Łącznie w badaniu wzięło udział 170 osób. Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 33% uczniów szkoły podstawowej i wszyscy uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej zadeklarowali, że spożywali już alkohol,
- młodzież uważa, iż picie piwa jest mniej groźne niż napojów wysokoprocentowych, również takiego zdania są osoby dorosłe,
- do palenia papierosów przyznaje się 18% uczniów szkoły podstawowej i 60% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej,
- uczniowie nie mają problemu z samodzielnym kupnem alkoholu,
- młodzież ma również kontakt z narkotykami (10% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej i 7% ze szkoły podstawowej) i/lub zna osoby, które je zażywają (50% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej i 35% ze szkoły podstawowej).

W związku z wynikami badań konieczne są działania profilaktyczne, skierowane przede wszystkim do młodzieży, które będą skupiać się na uświadamianiu uczniów o negatywnych skutkach spożywania alkoholu i innych używek.

Pomimo prowadzonych cały czas działań profilaktycznych w Gminie Wąsosz nadal występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu. W analizowanym okresie corocznie było kilkanaście prowadzonych procedur Niebieskiej Karty. Jednocześnie w powiecie nastąpił wzrost przestępczości, w szczególności przestępstw przeciwko rodzinie i opiece.

2.2.6. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W latach 2015-2019 na terenie Gminy zatrudniony był 1 asystent rodziny. Swoim wsparciem pomagał w 2019 roku 14 rodzinom, a w 2018 roku aż 18 rodzinom. Asystent rodziny finansowany był ze środków pozyskanych w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz środków własnych. W 2019 roku na ten cel wydano 32 843,03 zł, z tego 24 008,57 zł stanowiły środki własne. W pieczy zastępczej w 2019 roku przebywało 9 dzieci. Na wydatki związane z funkcjonowaniem rodzin zastępczych w 2018 roku wydano kwotę 7 039,00 zł, a w 2019 roku już 24 082,00 zł.

Tabela 9. Asystenci rodziny w Gminie Wąsosz w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny	1	1	1	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	15	15	16	18	14

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2019 dla Gminy Wąsosz

Ze świadczeń wychowawczych korzystało:

- w 2019 roku 497 rodzin – łączna kwota świadczeń wyniosła 5 947,77 tys. zł,
- w 2018 roku 516 rodzin – łączna kwota świadczeń wyniosła 5 047,93 tys. zł,
- w 2017 roku 565 rodzin – łączna kwota świadczeń wyniosła 5 550,52 tys. zł.

Dodatkowo Gmina bierze udział w ogólnopolskim programie Ministerstwa Rodziny, Pracy i polityki społecznej *Karta Dużej Rodziny*. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień, dla rodzin które posiadają trójkę dzieci lub więcej, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. W 2019 roku OPS wydał 229 kart. W 2019 roku w Gminie było 20 rodzin objętych pomocą społeczną, w których była trójka lub więcej dzieci, a w 2015 roku były aż 53 rodziny wielodzietne, które otrzymywały wsparcie z OPS.

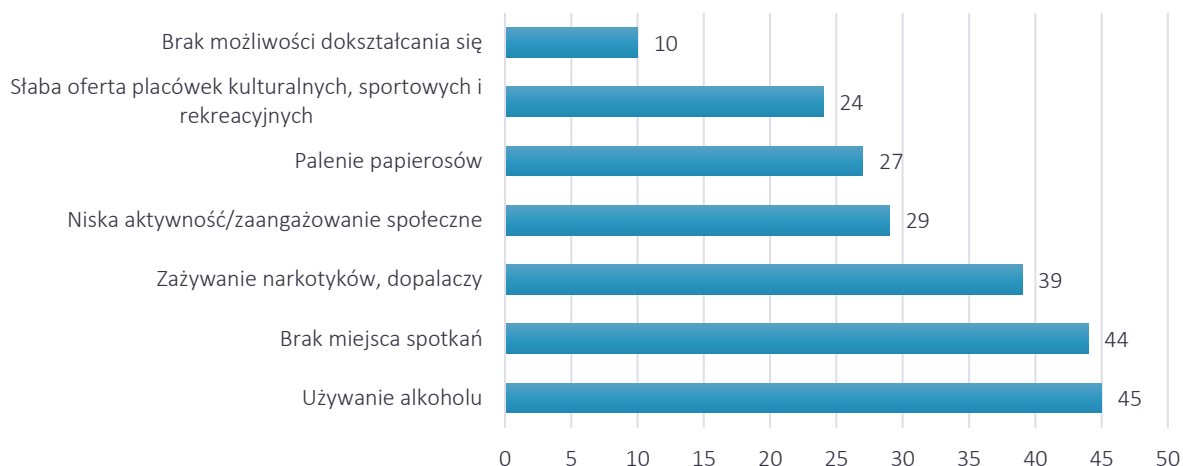
Tabela 10. Zasiłki w Gminie (liczba świadczeń) w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	3 100	3 311	3 452	3 488	3 616
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	865	957	1 000	1 028	1 068
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 455	1 569	1 636	1 632	1 653
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	24	24	21	31	50
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	756	761	795	797	845
Świadczenie pielęgnacyjne	195	220	241	242	250
Specjalny zasiłek opiekuńczy	65	100	132	155	244

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2019 dla Gminy Wąsosz

Problemy społeczne wśród młodzieży według respondentów to spożywanie alkoholu wśród tak młodych osób, na drugim miejscu plasuje się brak miejsc spotkań co może być ściśle ze sobą powiązane. Problem narkotykowy również może mieć podłoże związane z brakiem atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży na terenie Gminy.

Wykres 9. Problemy społeczne młodzieży.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

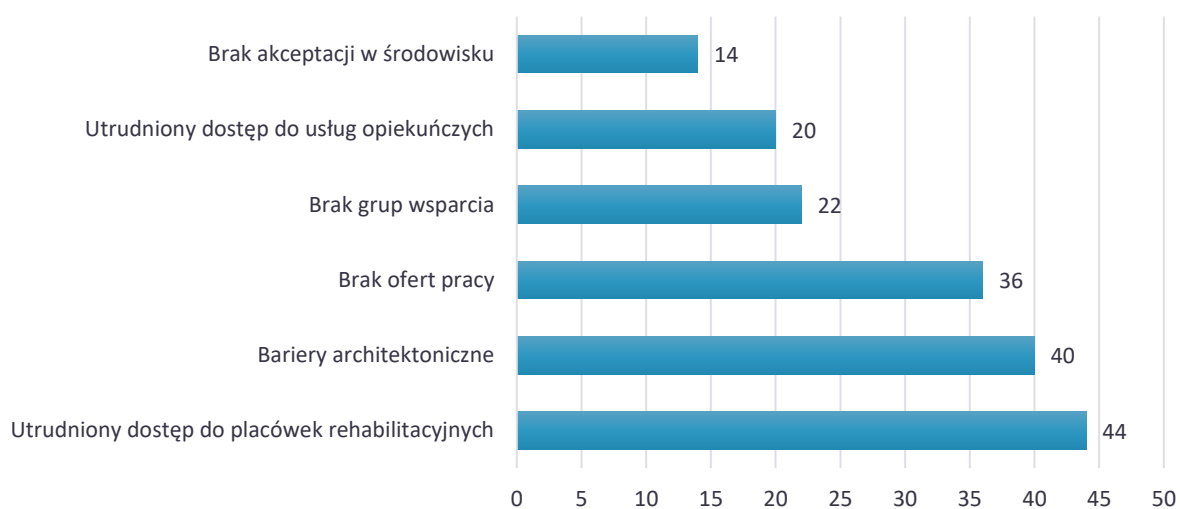
2.2.7. Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnoprównościami

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 Gmina złożyła wnioszek na działanie dotyczące aktywnej integracji. Projekt ma na celu zwiększenia zdolności do prawidłowego funkcjonowania w rodzinie, w społeczności oraz zdolności do poszukiwania i podjęcia pracy poprzez wsparcie 25 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem z terenu Gminy Wąsosz w zakresie realizacji usług aktywnej integracji o charakterze społecznym i zdrowotnym oraz o charakterze zawodowym, a także wsparcie osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem w terminie od stycznia 2021 roku do końca grudnia 2022 roku. W ramach projektu dla osób z niepełnosprawnościami (zwartego kontraktu socjalnego) zostanie ustalona ścieżka reintegracji, w ramach której osoby te zostają objęte zajęciami z rehabilitantem, specjalistycznym poradnictwem, zostaną także objęci pracą socjalną.

Na terenie Gminy nie działają placówki zapewniające wsparcie dla osób starszych, niesamodzielnych czy osób z niepełnosprawnościami. Jednocześnie w latach 2015-2019 nastąpił wzrost liczby zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka z 865 do 1 068. Analogiczna sytuacja nastąpiła również w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby z niepełnosprawnościami powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności – w 2015 roku wypłacono 1 455 świadczeń z tego tytułu, a w 2019 roku 1 653. Jednocześnie z 24 świadczeń w 2015 roku do 50 świadczeń w 2019 roku wzrósł zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat.

Głównymi problemami dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy według respondentów są utrudnienia związane z dostępem do placówek rehabilitacyjnych który związany jest również z barierami architektonicznymi. Gmina jest nieprzystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności ruchowymi. Problem zdaje się być również brak wystarczającej ilości ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

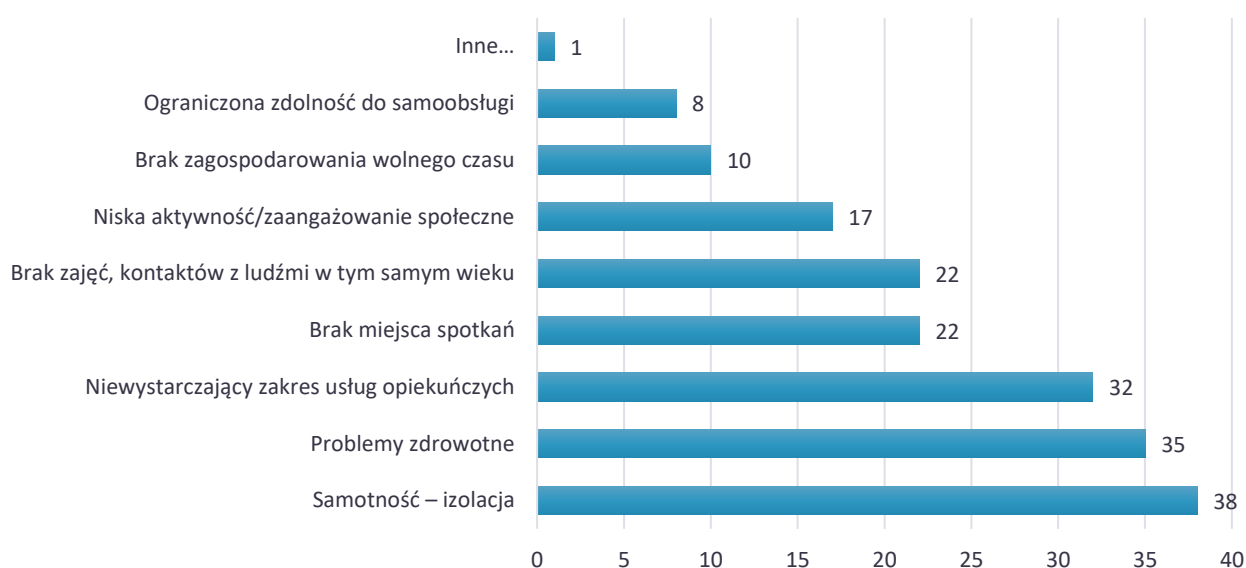
Wykres 10. Główny problemy osób z niepełnosprawnościami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Według mieszkańców Gminy, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym osoby starsze doświadczają najczęściej problemów związanych z samotnością, stanem zdrowia oraz niewystarczającym zakresem usług opiekuńczych.

Wykres 11. Problemy społeczne wobec osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Zarówno wyniki ankiet, jak i analiza działań podejmowanych przez Gminę w celu zapewnienia należytego wsparcia osobom niesamodzielnym, starszych oraz osobom z niepełnosprawnościami pokazuje, że brakuje konkretnych rozwiązań zapewniających wsparcie dla tych osób.

2.3 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Gminy Wąsosz oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją. Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- ✓ **S** (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
- ✓ **W** (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
- ✓ **O** (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,
- ✓ **T** (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W rezultacie SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w Gminie Wąsosz oraz stanowi słuszny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. Analiza SWOT pokazuje również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu Gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej • działalność GKRPA: podejmowanie licznych inicjatyw wspierających osoby uzależnione • liczne grupy wspierające osoby uzależnione oraz współuzależnione • wykształcona kadra OPS – pracownicy Ośrodka systematycznie biorą udział w szkoleniach • działalność Uniwersytetu III wieku, która integruje seniorów z terenu Gminy Wąsosz • mała społeczność • działalność Zespołu Placówek Kultury – organizacja m. in. wydarzeń dla seniorów,	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie Gminy placówek zapewniających wsparcie dla osób starszych, niesamodzielnych oraz osób z niepełnosprawnościami powoduje trudności związane z zapewnieniem odpowiedniej opieki dla tych osób. Dodatkowo nastąpił znaczący wzrost kosztów związanych z utrzymaniem osób umieszczonych w całodobowych domach opieki społecznej poza terenem gminy • niewystarczające wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami – brak na terenie gminy placówek, które mogą zapewnić im wsparcie oraz całodobową opiekę

<p>ZPK posiada również dobre zaplecze do organizacji spotkań</p> <ul style="list-style-type: none"> • 27 świetlic wiejskich na terenie całej Gminy, w które można przeznaczyć na działania związane z integracją i aktywizacją mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zapotrzebowania na specjalistyczne usługi opiekuńcze z uwagi na wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych oraz socjalnych • utrudniony dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej z uwagi na brak placówek na terenie Gminy oraz brak połączeń PKS z Rawiczem
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja polityki prorodzinnej państwa • rozwój ogólnopolskiej polityki senioralnej • promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu • nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 i możliwość pozyskania środków na włączenie społeczne • rozwój budownictwa mieszkaniowego w ramach programów rządowych • rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym rosnąca rola inicjatyw organizacji pozarządowych • korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości • współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert, form i środków pomocy, co stwarza możliwość lepszego docierania do różnych grup i środowisk, jak również finansowania działalności z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz niskie świadczenia emerytalno-rentowe, których wysokość nie pozwala zabezpieczyć podstawowych potrzeb osób starszych, szczególnie samotnych • wzrost przestępczości na terenie powiatu górowskiego • zmniejszone nakłady na opiekę zdrowotną i zapaść służby zdrowia • ograniczona podaż środków finansowych na edukację, w tym na programy związane z przeciwdziałaniem wykluczeniom w szkołach • postępujący odpływ ludności do większych ośrodków miejskich oraz wynikający z tego wzrost kosztów utrzymania infrastruktury społecznej • spowolnienie gospodarcze skutkujące wzrostem poziomu bezrobocia • pandemia wirusa COVID-19: nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych • pojawianie się nieznanych dotychczas problemów społecznych – np. cyberprzemoc

• przyjęcie nowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym wyznaczających kierunki rozwoju państwa, w szczególności sfery społecznej	• obniżenie realnych dochodów ludności • częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie przedsięwzięć

2.5 PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji znajduje odzwierciedlenie na poziomie Gminy Wąsosz i powiatu górowskiego. Prowadzone przez demografów badania i analizy wskazują również na spadek dzietności. Dane GUS pokazują spadek urodzeń rok do roku w granicach 4%. Współczynnik dzietności oscyluje pomiędzy 1,25 a 1,4 i jest jednym z najniższych w Europie. Współczynnik powyżej 2 gwarantuje tzw. zastępowalność pokoleń Spadek liczby dzieci nie tylko negatywnie odbija się na gospodarce, lecz także na życiu społecznym, ponieważ rośnie liczba osób samotnych.

Tabela poniżej przedstawia jak według prognoz ludności do 2030 roku poszczególne kategorie wiekowe będą ulegać zmianie. Ogólna liczba ludności w Gminie Wąsosz ulegnie spadkowi o około 5%, zmiany ulegać będą również w poszczególnych grupach wiekowych i będą wyglądać w następujący sposób:

- wiek 0-14 – spadek o 15%, czyli o 171 osób,
- wiek 15-59 – spadek o 7%, czyli o 282 osób,
- wiek 60+ - wzrost o 7%, czyli o 126 osób,
- wiek 15-64 – spadek o 9%, czyli o 417 osób,
- wiek 65+ - wzrost o 21%, czyli o 261 osób,
- wiek 80+ - wzrost 27%, czyli o 72 osób.

Tabela 11. Prognozowana liczba ludności dla Gminy Wąsosz w latach 2021-2030

WYSZCZEGÓLNIENIE	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
OGÓŁEM	7 128	7 090	7 053	7 017	6 982	6 948	6 912	6 876	6 838	6 801
0-14	1 107	1 093	1 059	1 032	1 015	981	962	945	938	936
15-59	4 208	4 160	4 147	4 125	4 105	4 087	4 059	4 016	3 963	3 926
60+	1 813	1 837	1 847	1 860	1 862	1 880	1 891	1 915	1 937	1 939
15-64	4 748	4 674	4 619	4 569	4 507	4 477	4 433	4 405	4 365	4 331
65+	1 273	1 323	1 375	1 416	1 460	1 490	1 517	1 526	1 535	1 534
80+	263	260	256	243	237	247	268	288	317	335

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opracowania GUS *Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030*

Systematycznie zbierane informacje i danych przez Ośrodek Pomocy Społecznej pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych oraz pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Analizując tabele i wykresy zamieszczone w rozdziale *Analiza problemów społecznych* można przyjąć, że – niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy podnoszenie się jakości życia w Gminie, nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Podsumowując informacje zawarte części diagnostycznej i prognostycznej Strategii możemy przyjąć w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii, że:

- wzrośnie udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- poziom ubóstwa i innych dysfunkcji zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodzin będzie się utrzymywał na stałym poziomie,
- dużą grupę osób wymagających wsparcia będą stanowiły osoby z niepełnosprawnościami,
- znaczącym problemem będzie zjawisko związane z przemocą w tym z przemocą w rodzinie,
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień,
- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczowym będzie kwestia wydłużenia aktywności zawodowej.

3. STRATEGIA

3.1. CEL GŁÓWNY

Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsosz został opracowany w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych).

Gmina Wąsosz zapewnia równy dostęp dla wszystkich grup społecznych do dobrych warunków życia. Wspiera w szczególności osoby starsze, niesamodzielne oraz z niepełnosprawnościami, pomaga im w przewyżnianiu codziennych trudności. Wysokiej jakości pomoc społeczna daje poczucie bezpieczeństwa rodzinom i gwarantuje szereg działań przeciwdziałającym niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Urzeczywistnianie celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Analizując część diagnostyczną Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsosz wyodrębniono 4 najważniejsze obszary problemowe, z których wyłoniono cele strategiczne oraz cele operacyjne. Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

1. TWORZENIE SKUTECZNEGO SYSTEMU WSPARCIA I OPIEKI NAD RODZINĄ
2. UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
3. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY
4. ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU POMOCY I INTEGRACJI

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez OPS w Wąsoszu.

CEL STRATEGICZNY 1: TWORZENIE SKUTECZNEGO SYSTEMU WSPARCIA I OPIEKI NAD RODZINĄ

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>1.1. SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Specjalistyczne poradnictwo o charakterze prawnym • Specjalistyczne poradnictwo o charakterze psychologicznym • Wdrażanie i promowanie różnorodnych form wsparcia rodziny (np. streetworking, asystentura rodziny itp.). • Promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny • Wspieranie działań profilaktycznych i wczesnej interwencji w rodzinie • Wprowadzenie kursów dla rodzin na terenie Gminy przy współpracy z PCPR w Górze
<p>1.2. WSPIERANIE RODZIN Z PROBLEMAMI DŁUGOTRWALEGO BEZROBOCIA POPRZECZ PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego • Realizacja kursów dla osób bezrobotnych (np. kursu prawa jazdy) • Warsztaty motywacji i komunikacji, trening rozwoju osobistego • Zatrudnienie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie – użytecznych, staży, praktyk • Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny
<p>1.3. WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja zajęć pozalekcyjnych w formie pracy podwórkowej • Monitorowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie tego rodzaju niepożądanych zachowań wśród uczniów. • Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy wychowawcze • Działania w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież • Wspieranie rozbudowy sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (dom kultury, świetlice)

CEL STRATEGICZNY 2: UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>2.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie zajęć z Rehabilitantem • Zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla ON • Utworzenie Dziennego Domu Pobytu • Utworzenie Klubu Seniora • Tworzenie, poszukiwanie i popularyzacja usług wspomagających opiekunów nieformalnych w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi
<p>2.2. AKTYWIZACJA SPOŁECZNA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wyjazdów integracyjnych o charakterze edukacyjno-społecznym • Organizacja cyklicznych wydarzeń współdziałanie z PCPR i PFRON w likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem • Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu
<p>2.3. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja spotkań dla rodzin, które opiekują się osobami starszymi, niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami • Organizacja szkoleń dla opiekunów osób starszych, niesamodzielnymi i osób z niepełnosprawnościami • Upowszechnianie wiedzy na temat dostępnych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnymi, w tym dla osób starszych • Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych i niepełnosprawnych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.

CEL STRATEGICZNY 3: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>3.1. PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ POMOCY CZŁONKOM RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci z rodzin uzależnionych od alkoholu • Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z problemem alkoholowym
<p>3.2. ZAPEWNIENIE DZIAŁAŃ W CELU DIAGNOZOWANIA ŚRODOWISKA OSÓB W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ ORAZ UZALEŻNIENIAMI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja działań GKRPA • Współpraca z grupami wspierającymi osoby uzależnione i współuzależnione • Prowadzenie poradnictwa • Systematyczne diagnozowanie i monitoring problemu uzależnień oraz przemocy w Gminie • Systematyczny monitoring sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych poprzez badanie typu tajemniczy klient (zakup piwa przez „młodo wyglądające” osoby pełnoletnie, których nie znają sprzedawcy) • Realizacja kampanii społecznych adresowanych do sprzedawców napojów alkoholowych wdrożenie projektu „alkohol dla dzieci? nie u nas!” mającego na celu wyróżnianie rzetelnych sprzedawców, sumiennie przestrzegających zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz odbieranie koncesji nierzetelnym handlowcom
<p>3.3. ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie kampanii społecznych i działalności edukacyjnej na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom • Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami • Monitorowanie i kreowanie lokalnej profilaktyki sprzedaży alkoholu • Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych - powinny dotyczyć wszelkich zachowań ryzykownych oraz obejmować dzieci i młodzież oraz ich rodziców i opiekunów • Opracowanie materiałów edukacyjnych - informacyjnych

	<p>dotyczących uzależnień zwłaszcza alkoholu, palenia tytoniu oraz dopalaczy oraz miejsc i ofert pomocy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy
<p>3.4. WYPRACOWANIE I DOSKONALENIE FORM PRACY Z PODOPIECZNYM UZALEŻNIONYM W CELU MOBILIZACJI GO DO PODJĘCIA LECZENIA ODWYKOWEGO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie modelu współpracy pracownika socjalnego i konsultanta – psychologa, którego celem będzie podjęcie terapii przez osobę uzależnioną lub skierowanie jej na przymusowe leczenie • Wspieranie rozwoju lecznictwa odwykowego poprzez zakup dodatkowych programów profilaktycznych, terapeutycznych wychodzących poza kontrakt z NFZ (grupy wsparcia, grupy terapeutyczne dla osób współuzależnionych i uzależnionych, DDA, treningi umiejętności zachowań)

CEL STRATEGICZNY 4: ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU POMOCY I INTEGRACJI

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>4.1. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY Z TRZECIM SEKTOREM</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój konsultacji z organizacjami pozarządowymi • Rozwój zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, w skład których wchodzi przedstawiciele NGO • Promowanie idei wolontariatu, inicjowanie kampanii społecznych, imprez, spotkań promujących wolontariat • Aktywizacja społeczności lokalnej mająca na celu wypracowanie postaw prospołecznych i wzmacniających odpowiedzialność za miejsce swojego zamieszkania
<p>4.2. DOSKONALENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia specjalistyczne z rozpoznawania problemów, znajomości przepisów itp. dla pracowników systemu pomocy społecznej • Szkolenia specjalistyczne dla osób nie związanych zawodowo z systemem pomocy społecznej, np. nauczycieli, pielęgniarki środowiskowe, policjantów itp. • Zapobieganie wypaleniu zawodowemu osób związanych z pomocą społeczną • Opracowanie programów szkoleniowych dla kadry pomocy społecznej i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej
<p>4.3. WSPIERANIE INICJATYW WSPÓLNOTOWYCH NA RZECZ INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie i rozwój centrów inicjatyw lokalnych. wspieranie liderów społeczności lokalnych • Inicjowanie powstawania miejsc spotkań np. w domów kultury, bibliotekach, klubach, szkołach, parafiach • Realizacja przedsięwzięć integrujących mieszkańców • Wzmocnienie i skoordynowanie współpracy podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie

3.3. WSKAŹNIKI, RAMY FINANSOWE I CZASOWE ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ

	CEL OPERACYJNY	WSKAŹNIKI	RAMY FINANSOWE ¹
1.1	SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych pracą socjalną • Liczba asystentów rodziny • Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym 	20 tys. zł – 30 tys. zł
1.2	WSPIERANIE RODZIN Z PROBLEMAMI DŁUGOTRWĄŁEGO BEZROBOCIA POPRZEZ PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych programami staży, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społeczno – użytecznych • Liczba placówek wspomagających osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w przewyższaniu problemów z tym związanych • Liczba projektów skierowanych do osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy • Liczba osób, które znalazły pracę w wyniku działań podejmowanych przez organizacje i instytucje wspomagające aktywizację osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem 	36 tys. zł – 50 tys. zł
1.3	WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci objętych zajęciami świetlicowymi • Liczba zorganizowanych godzin zajęć pozalekcyjnych dla dzieci 	20 tys. zł – 30 tys. zł
2.1	STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi • Liczba osób starszych i z niepełnosprawnością objętych pracą socjalną • Liczba osób starszych i z niepełnosprawnością objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej 	55 tys. zł – 300 tys. zł

¹ Wysokość zaangażowanych środków zależy również od pozyskania finansowania zewnętrznego

2.2	AKTYWIZACJA SPOŁECZNA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spotkań integracyjnych dla osób starszych 	24 tys. zł - 30 tys. zł
2.3	PODNIOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób biorących udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach Liczba osób biorących udział w spotkaniach 	12 tys. zł – 20 tys. zł
3.1.	PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ POMOCY CZŁONKOM RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	130-150 tys. zł rocznie (ilość zaangażowanych środków zależy od wysokości wpływów z opłaty alkoholowej)
3.2.	ZAPEWNIENIE DZIAŁAŃ W CELU DIAGNOZOWANIA ŚRODOWISKA OSÓB W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ ORAZ UZALEŻNIENIAMI	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych badań ankietowych Liczba przeprowadzonych rozmów dot. zdiagnozowania danego problemu 	
3.3.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych kontroli w sklepach spożywczych Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych 	
3.4.	WYPRACOWANIE I DOSKONALENIE FORM PRACY Z PODOPIECZNYM UZALEŻNIONYM W CELU MOBILIZACJI GO DO PODJĘCIA LECZENIA ODWYKOWEGO	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi Liczba osób, która podjęła leczenie odwykowe 	
4.1.	ROZWÓJ WSPÓŁPRACY Z TRZECIM SEKTOREM	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zespołów problemowych, w których skład wchodzi przedstawiciele NGO Liczba przedsięwzięć promujących i integrujących NGO Ilość działań promujących wolontariat Liczba inicjatyw z udziałem podmiotów ekonomii społecznej Liczba organizacji pozarządowych działających 	

		na rzecz wspierania społeczności Gminy	
4.2.	DOSKONALENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pracowników OPS biorących udział w szkoleniach Liczba szkoleń/kursów, w których udział wzięli pracownicy OPS 	5 tys. zł- 8 tys. zł rocznie
4.3.	WSPIERANIE INICJATYW WSPÓLNOTOWYCH NA RZECZ INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych Centrum Integracji Społecznych Liczba zorganizowanych wydarzeń na rzecz integracji mieszkańców 	50 tys. zł – 250 tys. zł

Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych zakłada ich wdrażanie w sposób ciągły w latach 2021-2027.

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- ✓ możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- ✓ stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców Gminy Wąsosz na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- ✓ środki własne Gminy Wąsosz,
- ✓ środki z budżetu centralnego,
- ✓ środki organizacji, które będą wspólnie z OPS realizować projekty (np. NGO),
- ✓ środki funduszy krajowych,
- ✓ środki strukturalne Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależeć będą zależeć w szczególności od wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa

4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2027 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie OPS w Wąsoszu zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Monitoring wybranych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do Strategii oraz w każdym przypadku dokonania jej aktualizacji. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii dla każdego z celów operacyjnych.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać.

ul. Krzywa 11,
56-210 Wąsosz
e-mail: opswasosz2@wp.pl

We współpracy z:

ul. Grochowska 35
60-277 Poznań
e-mail: jst@wanir.edu.pl